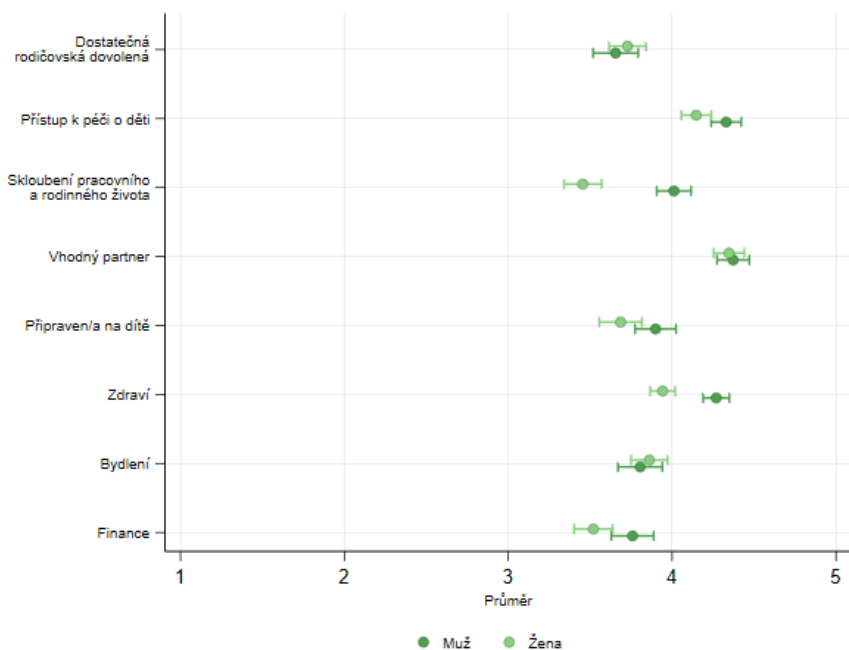

VÝSLEDKY VÝZKUMU „SOUČASNÁ ČESKÁ RODINA“

PODMÍNKY A MOTIVACE K RODIČOVSTVÍ

Partnerské a rodinné životy mladých lidí jsou tématem, které budí pozornost veřejnosti i médií. Plodnost klesá a zakládání rodin se odkládá do vyššího věku, výjimkou není ani bezdětnost. V analýze jsme se proto zaměřili na **respondenty ve věku 18-35 let, kteří vstupují do dospělosti a přemýšlejí o svých reprodukčních plánech**. Jak tito lidé o rodičovství přemýšlejí, jaký vliv by mělo narození (prvního nebo dalšího) dítěte na jejich život, a domnívají se, že v nejbližších letech budou mít naplněné podmínky, které jsou obecně považovány za důležité pro založení rodiny?

N = 1 071. Data z první vlny výzkumu „Současná česká rodina“ (2020-22). Respondenti ve věku 18-35 let mající partnera. Vážená data. Kontrolní proměnné: vzdělání, partnerský status rodičovský status.

Muži častěji než ženy předpokládali příznivé podmínky, ženy se naopak více než muži uchylovaly k negativním odpovědím. Nejvýraznější rozdíl byl ve skloubení pracovního a rodinného života, kde byl průměr odpovědí žen 3,4 a mužů 4,0. Ženy také negativněji hodnotily podmínky týkající se zdraví, financí a přístupu k péči o děti. Lidé bez vysokoškolského vzdělání výrazně negativněji hodnotili svou finanční situaci, bydlení, pocit připravenosti na dítě, skloubení pracovního a rodinného života a dostatečnou rodičovskou dovolenou v porovnání s lidmi vysokoškolsky vzdělanými.

Respondenti a respondentky byli dále dotázáni: *I když možná nemáte v úmyslu mít (další) dítě, chtěli bychom i přesto znát Váš názor na tuto možnost. Předpokládejme, že byste v budoucích 3 letech měl/a (další) dítě. Zajímalo by nás, jaký vliv by to mohlo mít na různé stránky Vašeho života. Jedna znamená mnohem lepší a pět mnohem horší. Nejpozitivněji hodnotili respondenti vliv narození dítěte na radost a uspokojení ze života. Naopak nejnegativnější dopad předpokládali v oblasti peněz. Muži a ženy odpovídali výrazně odlišně ve čtyřech oblastech – radost ze života, pracovní příležitosti, pracovní příležitosti partnera a vztah s partnerem. Ženy negativněji hodnotily dopad na jejich pracovní příležitosti, radost ze života a partnerský vztah. Muži hodnotili negativněji dopad narození dítěte na práci svých partnerek/partnerů.*

Graf vlevo ukazuje, jak respondenti hodnotili naplnění podmínek pro založení rodiny. Znění otázky: *Další výroky se týkají podmínek k tomu, aby lidé měli (další) dítě. Bez ohledu na to, zda plánujete mít (další) dítě – myslíte si, že pro Vás budou tyto podmínky v příštích třech letech splněny?*

1. Budu mít nárok na dostatečnou rodičovskou dovolenou, pokud bych měl/a (další) dítě
2. Budu mít přístup k uspokojivé péči o děti, pokud bych měl/a (další) dítě
3. Budu schopen/a skloubit pracovní a rodinný život, pokud bych měl/a (další) dítě
4. Budu mít vhodného partnera/partnerku, se kterým/kterou bych mohl/a mít (další) dítě
5. Budu se cítit na dítě připraven/a
6. Budu dostatečně zdravý/á, abych mohl/a mít (další) dítě
7. Budu mít k dispozici vhodné bydlení, kde bych mohl/a mít (další) dítě
8. Z finančního hlediska si budu moci dovolit mít (další) dítě

1 – rozhodně ne, 5 – rozhodně ano

Jeden výrok byl z analýzy vynechán, jelikož na něj odpovídali pouze muži.

Vliv narození dítěte	Muži	Ženy
Možnost dělat, co chcete	3,78	3,81
Peníze	3,83	3,95
Možnost realizovat se jiným způsobem	3,36	3,42
Radost a uspokojení ze života	2,02	2,22
Pracovní příležitosti	3,22	3,82
Pracovní příležitosti partnera	3,82	3,03
Péče a zajištění ve stáří	2,46	2,59
Vztah s partnerem	2,37	2,57

Průměrné odpovědi. 1 – mnohem lepší, 5 – mnohem horší. N = 679. Data z první vlny výzkumu „Současná česká rodina“ (2020-22). Respondenti ve věku 18-35 let mající partnera. Vážená data. Rozdíly významné na $p < 0,05$ jsou zvýrazněny tučně. Kontrolní proměnné: vzdělání, partnerský status, rodičovský status.